

Het jongetje dat de messen telde | *Een smartlap*

Stephaan Margodt

Roman



*Voor A.,
de wonderlijkste aller vrouwen...*

Inhoud

DAG 1 • <i>Black & Bleu</i>	9
DAG 2 • <i>Pluche Palace</i>	57
DAG 3 • <i>Mr. Propre</i>	85
DAG 4 • <i>Nou moe!</i>	105
DAG 5 • <i>TIR Texas</i>	123

‘There is no confusion like the confusion
of a simple mind’

F. SCOTT FITZGERALD, *The Great Gatsby*

DAG 1

•

Black & Bleu

Engelen zijn mottenballen voor het hart, beweert mama. Ik geloof haar niet. Engelen zijn een verzinsel. Mijn hart is een gatenkaas. Emmental.

Ik weet niet hoe laat het is. De woonkamer baadt in clair-obscur en is door het mohair van de overgordijnen en het pvc van de rolluiken afgesneden van de buitenwereld.

Is het nog klaar buiten, of is de schemering al ingetreden en schuift de avond traag in de nacht? En zou het gesneeuwd hebben?

Hopelijk krijgen we morgen een witte kerst. Een sneeuwtapijt dat alles toedekt. Een fonkelend tapijt dat de sterren van de hemel weerspiegelt. Wit en zwart en de eindeloosheid daartussen.

Mama legde alle klokken stil en drapeerde een donkere doek over de spiegel. Zo had ze het van haar grootmoeder geleerd. Haar grootmoeder zaliger. Om boze geesten te bezweren. Om de ziel van de overledene niet in verwarring te brengen. Een spook in huis is nooit plezant.

Alsof de ziel van een dooie, net zoals een koolmeesje of een Siamese kempvis, zijn eigen spiegelbeeld als rivaal zou beschouwen en aanvallen. Puur bijgeloof als je het mij vraagt.

Siamese kempvissen zijn labirintvissen en schuimnestbouwers. De mannetjes zijn wondermooi maar vreselijk agressief. In ons aquarium kunnen ze niet terecht: de sluiersaarten van de guppy's zouden hen hoorndol maken en zelf zouden ze met hun waaierende vinnen tot amusegeule dienen voor de maanvissen.

Zij wou, zo beweerde ze, een *chappelle ardente* creëren.

(Als ik iets niet weet, zoek ik het op. 'Asperger' heb ik ook opgezocht. Dit heeft niets met de bijna gelijknamige groente te maken. Asperger is een aandoening die sommigen — onder wie onze huisarts en de psycholoog van het Centrum voor Leerlingenbegeleiding — op mij van toepassing achten. Ik deed de test en scoorde 32 op 50. Dit is het allerprilste begin van 'héél hoog'. Maar laat ons dat met een korreltje zout nemen. Trouwens, we kunnen drie soorten asperges onderscheiden naar gelang hun kleur: witte, paarse en groene. De witte groeien onder de grond en hebben nooit zonlicht gezien, in tegenstelling tot de andere. Ik voel me eerder een witte asperge dan een Hoog Functionerende Autist. Het zal me allemaal 'asperger-room-

soep' wezen. Smiley.)

Waarom gewag maken van *chappelle ardente* als je simpelweg kunt spreken van 'rouwkapel'? Mama had 'ardente' trouwens op zijn Italiaans uitgesproken. In de trant van pasta 'al dente'. Knabbelgare spaghetti. Mijn moeder en vreemde talen vormen een ongelukkig huwelijk. Mijn moeder vormt eigenlijk met alles een ongelukkig huwelijk — ongeluk is haar maizena.

Ik heb het allang voor bekeken gehouden haar te verbeteren. Ze is een hopeloos geval. Dat kan ik vaststellen zonder enige vorm van opleiding, en zónder test!

En waarom de sfeer van een rouwkapel willen simuleren als we niet eens over een lijk beschikken? Althans geen mensenlijk. De mummie in het berghok beschouw ik als *hors catégorie*. Arme bomma. Ik spreek haar aan zoals mama doet, want overgrootmoeder klinkt zo bombastisch. Bombastisch.

Papa werd vorige week zaterdag opgeborgen in het familiegraf: een protserige tombe van zwart marmer met witte spikkeltjes (net een sterrenhemel), vooraan op het kerkhof van het dorp. Over-

duidelijk een graf van notabelen. We hebben geen contact met hen. Zogezegd weten ze niets af van mijn bestaan. Ik ben nu eenmaal een bastaardkind, zegt mama. Een hoogbegaafde bastaard. Macaroni met bastaardsuiker is erg lekker. Ook op pannenkoeken is het mijn geliefde suiker. Of op beboterde kaneelmastellen, nog warm van het strijkijzer.

De dag na de begrafenis gingen moeder en ik een groet brengen aan vader. Het was een mooie winterse dag. De lucht was van een krakend blauw. Er kwam rook uit onze mond bij het uitademen. Ik deed alsof ik een sigaar rookte. Mama trok aan een echte sigaret. Ik vond dit best cool. Roken met een rouwsluier op.

Mijn mama was eerder al van papa afscheid gaan nemen in het funerarium. Ik mocht niet mee. Ze vindt een funerarium niets voor kinderen. Het woord alleen al prikkelt mijn nieuwsgierigheid. Het klinkt als 'aquarium'. Maar veel 'fun' is er wellicht niet te beleven.

Om een of andere reden doet het woord me denken aan het 'nocturama': mijn favoriete plek in de dierentuin, het verblijf van de nachtdieren. Overdag is het er donker en 's nachts klaar. Vooral

de aardvarkentjes vind ik leuk. Het zijn schuwe, solitaire zoogdieren die dichter met de olifant, de zeehoe en de klipdas verwant zijn dan met het varken. Het zijn de beste gravers uit het dierenrijk; hun hol bevindt zich wel zes meter onder de grond.

Dat is tweemaal zo diep als het diepste punt in het zwembad. Dat moet pijn doen aan de oren, het opduiken van de houten pop. Op het droge weegt dat ding waar redders mee oefenen meer dan dertig kilo. In het water verliest het een heel stuk aan gewicht. Bizar.

Het nocturama heb ik eind september bezocht toen we met onze klas op schoolreis gingen naar de dierentuin van Antwerpen. Mijn klasgenoten hadden weinig respect voor de dieren. Ik schaamde me in hun plaats.

Ik weet niet waarom, maar ik voel me verwant met solitaire dieren. Ook de veelvraat en het vogelbekdier liggen me na aan het hart. Misschien is het hun zelfgenoegzaamheid die mij aantrekt. In een kudde gaat toch veel uniciteit verloren. Ogen-schijnlijk. Want iedere zebra heeft een ander strepenpatroon. Zoals bij de mens zijn iris of vingerafdruk uniek is. Ik veronderstel dat teenafdrukken

ook hun eigenheid hebben.

Ik vind één mens interessanter dan een groep mensen. Geen polonaise aan mijn lijf.

Later wil ik vuurtorenwachter worden. Kan ik veel boeken lezen. En intussen een lichtbaken zijn voor schepen in nood. Ik houd van de nacht en de zee en alleen zijn.

Soms fantaseer ik dat ik me in de zoo laat opsluiten om na zonsondergang al die slapende dieren te zien. Dat moet een makkie zijn. Ik heb al een ruw plan. De dierentuin sluit iedere dag om 19 uur. Ik zou me een kwartier vroeger in het gebouw van de vissen verstoppen. Naast het aquarium met de sidderaal weet ik een deurtje dat toegang biedt tot een smalle ruimte om de vissen eten te geven. Rond 21 uur zou ik me naar buiten wagen. Uiterst behoedzaam, want er is nachtbewaking. En terecht. Stropers deinzen er niet voor terug dierentuinen binnen te dringen om de neushoorns dood te schieten. Hun hoorns zijn als vermeend afrodisiacum een fortuin waard op de Aziatische markt. En mochten de bewakers me betrappen, wat zouden ze me kunnen aanwrijven? Ik, een jongetje van elf, nieuwsgierig naar het nocturne leven van de

mensapen en de grote katachtigen.

Mama hield voet bij stuk. Ik mocht niet mee naar het funerarium: het nocturama voor de overledenen.

‘Jij blijft thuis, Roald Engelbregt!’

Alleen wanneer het haar menens is, spreekt ze mijn voornaam zo formeel uit. Anders is het van ‘Engeltje dit’ of ‘Bregtje dat’.

‘December mist, goud in de kist,’ mompelde moeder op het kerkhof. Zij is een kei in weerspreuken. Ook hier zat haar grootmoeder voor iets tussen. Maar nooit kan mama mij een zinnige uitleg verschaffen over hun diepere betekenis. Mijn vragen stuiten onveranderlijk op de doffe ogen van een koe die gemolken wordt. ‘Geef die koe nog een biet,’ zeggen ze hier bij ons. Moeder grossiert in voederbieten.

In het funerarium had ze papa een tongkus gegeven en zo het geheim van zijn gesloten mond ontsluitend.

‘Er zitten elastiekjes in! Jouw papa’s mond blijft dicht door elastiekjes!’

Mama loopt sinds zaterdag rond in de pyjama van papa: een pyjama van rood satijn, het rood van

radijsjes. Ze wil het kledingstuk niet wassen, bang om de geur van papa kwijt te raken.

En wat nog straffer is, ze heeft de pyjama die papa droeg op zijn sterfbed mee naar buiten gesmokkeld. Danny Dorsselaere, de thanatopractor van het uitvaartcentrum, kneep een oogje dicht — hij en mama waren erg ‘close’.

Ze wou per se zijn geur meenemen. Ik vind die pyjama vooral naar zuur zweet stinken. Papa’s geur is hoe dan ook onaangenaam: levend stonk hij naar sigaren, dood naar vuile sokken.

Ik mocht van haar een knuffelbeest achterlaten tussen de bloemstukken en dikke kransen met paarse linten waarmee de zerk was overdekt. Het werd mijn lievelingsknuffel: een oude teddybeer met kapot gekauwde oren, waarvan de vacht alle glans was verloren. Legde je hem plat dan sloot hij vanzelf zijn hazelnootbruine ogen. De lange wimpers had ik afgebeten. Zo was hij mijn evenbeeld.

Vorige maand trok ik bij mezelf de wimpers uit met een pincet. Mijn lange mooie wimpers die mij ‘meisjesogen’ gaven en waarmee ik op school uitgelachen werd. Moeder schrok zich een ongeluk toen ze mij zag. Ze begon te huilen toen ik haar over de

pesterijen vertelde. Ik troostte haar. 'Ze groeien wel terug, die wimpers.' Kon alles opnieuw beginnen.

Papa was graag gezien. Op zijn begrafenis zag de kerk zwart van het volk, kregen we te horen van Marie-Yolande, onze buurvrouw. Zelf wou mama de afscheidsplechtigheid niet bijwonen: ze was bang om al te veel aandacht naar zich toe te trekken. Eigenlijk wou ze op de eerste rij zitten, denk ik.

De buurvrouw, die wist hoe de vork aan de steel zat tussen mama, papa en mijzelf, was zo attent een extra doodsprentje te vragen. Mama was in de wolken. Aan de voorkant stond een kleurenfoto van papa met zijn tricolore sjerp om. Achteraan een vers van W.H. Auden dat ik voor haar moest vertalen: *'Stop all the clocks, cut off the telephone, prevent the dog from barking with a juicy bone. Silence the pianos and with muffled drum bring out the coffin. Let the mourners come.'*

Mama legde een geplastificeerde afscheidsbrief op het graf. Een anonieme brief waarvan de inhoud was bijeen geplukt uit haar platencollectie. Je kon er niet naast kijken. De brief lag mooi in het centrum van de bloemenweelde.